

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL QUE PRESENTA EL GRUP MUNICIPAL D'EN COMÚ PODEM PER A IMPULSAR EL PLA DE BARRIS I VILES DE CATALUNYA 2025-2029 A CERDANYOLA, ROCAFONDA I EL PALAU

Catalunya arrossega des de fa dècades una greu fractura territorial i urbana que afecta centenars de barris i viles del país. En aquests espais s'acumulen dèficits d'urbanització, problemes d'accessibilitat, deteriorament del parc d'habitatge i mancances greus en serveis públics essencials. Aquesta realitat estructural ha tingut com a conseqüència una creixent vulnerabilitat social de la població que hi resideix: famílies amb baixos ingressos, solitud no desitjada de la gent gran, nenes i nens en situació de pobresa, joves sense oportunitats laborals i comunitats migrades amb dificultats d'arrelament.

Aquests barris es van desenvolupar durant els anys 50 i 60 per acollir l'arribada massiva de població treballadora procedent de la immigració interior, sovint sense disposar dels serveis i infraestructures bàsiques. A Mataró, tenim els exemples de barris com Cerdanyola, Rocafonda o El Palau, on els seus habitants van haver de fer-se seu el barri, convertint-lo en un espai de lluita, d'organització veïnal i d'expressió viva de la memòria democràtica i de la classe treballadora. El seu fort teixit veïnal i la memòria col·lectiva lligada a la lluita pels drets socials i per la democràcia són un actiu que cal reconèixer i posar al centre de les polítiques públiques.

Tot i els esforços realitzats en el passat, com el Pla de Barris impulsat entre 2004 i 2010, que va mobilitzar 1.123 milions d'euros i va beneficiar 143 barris de 117 municipis, la manca de continuïtat i de finançament suficient ha impedit consolidar una estratègia de país en matèria de regeneració urbana i cohesió territorial. Aquesta experiència, però, va demostrar el potencial transformador d'un model d'intervenció integral quan s'impulsa amb ambició, compromís institucional i participació ciutadana.

En l'actualitat, malgrat l'existència de diversos programes —com el Pla de Barris de Barcelona, el programa Barris i Comunitats de la Diputació de Barcelona, el Programa integral de barris per a la millora de rendes de l'Àrea Metropolitana de Barcelona o el projecte Barris amb Futur de la Generalitat— les dades mostren que es manté la concentració històrica de necessitats socials en les mateixes zones. El nombre de seccions censals amb rendes baixes ha passat de 166 l'any 2001 a 352 actualment. Aquesta realitat constata una creixent polarització territorial i una persistència dels processos de segregació urbana, agreujats per la concentració de població vulnerabilitzada i per l'augment de les desigualtats.

És en aquest context que la transformació urbana i rural ha de posar el focus en la millora integral dels barris vulnerables. Aquesta transformació ha de combinar la rehabilitació i dignificació dels habitatges amb inversions per augmentar-ne l'eficiència energètica, fomentant la transició ecològica i la mobilitat sostenible. Es tracta, també, d'empoderar comunitats que sovint han estat oblidades, promovent mesures com la creació de comunitats energètiques locals, l'autoconsum, l'ampliació del verd urbà, la sobirania alimentària a través d'horts comunitaris o la millora del transport públic i la connectivitat.

A més de les actuacions físiques i ambientals, cal una acció social transversal que abasti tots els àmbits de la vida quotidiana: cohesió i protecció social, ocupació digna, promoció de l'economia social i verda, lluita contra l'abandonament escolar, formació inclusiva, salut física i mental, lluita contra les violències masclistes i domèstiques, i enfortiment dels vincles familiars i comunitaris. La participació activa de la ciutadania en tot el cicle dels projectes (diagnosi, disseny, execució i avaluació) ha de ser una condició imprescindible per garantir l'arrelament territorial i la sostenibilitat dels resultats.

A aquesta situació estructural s'hi afegeixen nous reptes globals. L'emergència climàtica i ecològica impacta de manera especialment severa als barris més empobrits, on hi ha més exposició a la contaminació, manca

Ajuntament de Mataró
Grup Municipal En Comú Podem Mataró

d'espais verds, efecte illa de calor, risc d'inundacions i ineficiència energètica dels habitatges. Aquesta doble crisi —social i ambiental— reforça la necessitat de polítiques públiques integrals, transversals i amb mirada de llarg termini.

En aquest escenari, el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 11/2022, de millora urbana, ambiental i social dels barris i viles, que estableix un nou marc legal amb una clara vocació transformadora. Aquesta llei recupera l'esperit de l'anterior Pla de Barris, però el supera incorporant una mirada ecosocial, feminista i comunitària. Preveu actuacions integrals a través del Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social, amb criteris socials, urbanístics i ambientals per determinar la prioritat d'intervenció i amb un enfocament basat en tres grans eixos: transformació física, transició ecològica i acció sociocomunitària.

Actualment, la Generalitat prepara una nova convocatòria del Fons per al període 2025-2029, prevista per al juliol de 2025. Aquesta convocatòria representa una oportunitat estratègica per als municipis catalans, especialment aquells que acumulen dèficits històrics o tenen barris amb situacions de vulnerabilitat social o ambiental.

Perquè aquesta oportunitat sigui real, cal actuar amb anticipació. Els governs locals han de començar ja a planificar, escoltar el territori i generar consensos amb el teixit veïnal i comunitari. És imprescindible també el suport actiu de les administracions supramunicipals, com les diputacions, que poden exercir un paper clau oferint assistència tècnica, formació i acompanyament als ajuntaments, especialment aquells amb menys capacitat tècnica o financera.

En definitiva, es tracta de construir un país de barris dignes i viles vives, on els drets bàsics —habitatge, mobilitat, serveis públics, cultura, salut, participació, espais verds— siguin efectivament garantits per a tothom, visqui on visqui. Aquesta és la base d'una transició justa, que no deixi enrere aquells barris que, en el passat, van sostenir amb el seu treball el progrés col·lectiu i que avui mereixen un futur amb igualtat d'oportunitats.

Per tot això, el Grup Municipal d'En Comú Podem proposa a la Junta de Portaveus de l'Ajuntament de Mataró l'adopció dels següents

ACORDS

PRIMER.- Reafirmar el compromís de l'Ajuntament de Mataró amb les polítiques de millora urbana, ambiental i social, i manifestar el seu suport al desplegament efectiu de la Llei 11/2022 i del Fons de Recuperació Urbana, Ambiental i Social com a eines essencials per a la transformació justa de barris com Cerdanyola, Rocafonda o El Palau.

SEGON.- Sol·licitar a la Diputació de Barcelona la creació urgent d'una Oficina Tècnica de Suport als Ajuntaments, per tal de:

- a) Assessorar en la diagnosi i formulació de projectes integrals.
- b) Oferir formació i materials de suport als equips tècnics municipals.
- c) Donar suport en la gestió administrativa i el seguiment de projectes.
- d) Prioritzar l'atenció als municipis amb menys capacitats tècniques i pressupostàries, per garantir l'equitat territorial.

Ajuntament de Mataró
Grup Municipal En Comú Podem Mataró

TERCER.- Instar la Comissió Europea a exceptuar la despesa pública rehabilitació i regeneració urbana incloses al Pla de barris i viles de Catalunya 2025-2029 de les regles fiscals presents al Pacte d'Estabilitat i Creixement de la Unió Europea.

QUART.- Instar la Comissió Europea que doti als estats membres de la flexibilitat necessària perquè els fons del mecanisme de Recuperació i Resiliència que corrin el risc de no ser executats a temps puguin ser directament redirigits a les ciutats i pobles per a finançar projectes del Pla de barris i viles de Catalunya 2025-2029.

CINQUÈ.- Comunicar aquests acords al Departament de Territori, Habitatge i Transició Ecològica de la Generalitat de Catalunya, als grups polítics del Parlament de Catalunya i la Diputació de Barcelona, a la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), a l'Associació Catalana de Municipis (ACM) i a l'Associació de Micropobles de Catalunya.

Mataró, 23 de maig del 2025

Sergi Morales Díaz
Portaveu del GM ECPM-C